

Veiledning i bruk av data fra miljøundersøkelser ved akvakulturanlegg i sjø til klassifisering av vannforekomster

Dato: 24. september 2025

Denne veiledningen er utarbeidet av Miljødirektoratet i samråd med Fiskeridirektoratet og beskriver hvordan data fra myndighetspålagte miljøundersøkelser (utført ved akvakulturlokaliteter) skal brukes i klassifisering av vannforekomster i Vann-Nett. Den skal bidra til en ensartet praksis på tvers av fylker, og sikre at overvåkingsdata fra akvakulturvirksomhet i sjø benyttes korrekt i klassifisering av vannforekomster etter vannforskriften i Vann-Nett.

Akvakulturanlegg i sjø er underlagt krav om miljøundersøkelser/miljøovervåking som gir data om miljøtilstanden under og rundt anleggene. Disse dataene er viktige for å sikre at påvirkningen på vannmiljøet ikke overstiger det som er lagt til grunn da tillatelse ble gitt. Det følger av regelverket at overvåkingsdata skal legges inn i Vannmiljø fagsystem.

Når nye overvåkingsdata foreligger i Vannmiljø fagsystem, skal statsforvalteren fortløpende oppdatere tilstandsklassifiseringen i Vann-Nett. Det legges vekt på at embetene følger samme metode for hvilke stasjoner som skal inngå i klassifiseringen. Det skal også være lik praksis for hvilke data som legges til grunn. Det er viktig at konsulenter som importerer data til Vannmiljø fagsystem, og oppretter nye prøvetakingsstasjoner, følger veiledningen for import.

Forundersøkelse

I følge [laksetildelingsforskriften § 8-9](#) og [andre arter-forskriften § 10b](#) skal søknad om klarering av akvakulturlokalitet i sjø inneholde en forundersøkelse. Dette gjelder både nye lokaliteter og endring av lokalitet.

Data fra undersøkelser i forbindelse med nyetableringer kan brukes til klassifisering, men det er viktig at stasjoner som senere blir å anse som "nærstasjoner" eller er å definere som "ikke representative" for vannforekomsten (dvs. overvåkingsstasjoner under drift) unntas fra klassifisering.

Data fra forundersøkelser i forbindelse med søknader om utvidelser av akvakulturanlegg må vurderes i hvert enkelt tilfelle.

C-undersøkelser (undersøkelse av organisk bunnpåvirkning i overgangssonen)

Overvåkingen skal følge Norsk Standard NS 9410:2016: *Miljøovervåking av bunnpåvirkning fra marine akvakulturanlegg* med mindre statsforvalteren har fattet vedtak om at overvåkingen skal skje på en annen måte ([akvakulturdriftsforskriften § 40 b første ledd](#)).

Antall, plassering og navngivning av stasjoner skal følge NS 9410:2016.

Resultater fra alle stasjoner i C-undersøkelsen skal legges inn i Vannmiljø fagsystem (jf. krav til akvakulturvirksomheten).

Statsforvalteren vurderer hvilke data som er representative for vannforekomsten og som kan brukes til klassifisering i Vann-Nett. Hovedregelen er:

- C2-stasjonen kan benyttes til klassifisering fordi stasjonen skal være i ytterkant av overgangssonen jf. NS 9410:2016.

- Referansestasjonen skal alltid vurderes for klassifisering.

C1 stasjonen som er plassert tett opp til anleggssonen er å regne for nærstasjon og skal **ikke** inngå i klassifisering.

C3-Cn er stasjoner som er plassert inne i overgangssonen hvor det forventes størst påvirkning. Disse stasjonene anses ikke å være representative for vannforekomsten og skal **ikke** inngå i klassifisering.

Miljøfarlige stoffer (inkl. legemidler)

Akvakulturregelverket krever overvåking av miljøfarlige stoffer i sediment. Dette gjelder stoffer på liste over prioriterte-, andre EU utvalgte- og vannregionspesifikke stoffer med grenseverdier i sediment og som slippes ut på lokaliteten. Kobber og sink er blant stoffene som alltid skal analyseres ettersom det er essensielle stoffer som tilsettes fiskefôret.

Prøver av miljøfarlige stoffer skal tas samtidig med C-undersøkelsen, ved de samme stasjoner. I tillegg skal det tas prøver fra én ekstra stasjon ved merdkant ([akvakulturdriftsforskriften § 40 c](#)).

Alle dataene skal legges inn i Vannmiljø fagsystem. Data skal overføres til Vann-Nett for klassifisering av vannforekomst etter følgende hovedregel:

- Analyser av kobber og sink på C2 stasjonen kan benyttes til klassifisering av vannforekomsten.
- Analyser av kobber og sink fra referansestasjon skal alltid vurderes for klassifisering av vannforekomsten.

Data for andre miljøfarlige stoffer som prøvetas i tråd med akvakulturregelverket skal **ikke** overføres til Vann-Nett. Dette gjelder selv om analysene er gjort på stasjoner som er å anse som representative for vannforekomsten. Ekstra prøver av miljøfarlige stoffer i sediment, som er gjort etter [akvakulturdriftsforskriften § 40 c](#) annet ledd, skal heller ikke brukes til klassifisering av vannforekomsten. Årsaken til at disse dataene ikke skal brukes til klassifisering foreløpig er at kunnskapsgrunnlag ikke er godt nok for å kunne gi veiledning på dette området.

Makroalgeundersøkelser (fjæreindeks/nedre voksegrense)

Resultater fra makroalgeundersøkelser iht. metodikk i [Veileder for klassifisering av miljøtilstand i kyst- og ferskvann](#) skal legges inn i Vannmiljø fagsystem.

Statsforvalteren vurderer hvilke stasjoner som er å definere som representative for vannforekomsten og data som kan importeres til Vann-Nett til bruk i klassifisering.

Data fra nærstasjoner/influensstasjoner tett på akvakulturanlegget, skal **ikke** overføres til Vann-Nett. Det må vurderes i hvert enkelt tilfelle hva som er å regne som nærstasjon ut fra bl.a. strømforhold.

Referansestasjoner skal alltid vurderes for klassifisering.

"[Komboindeksen](#)" er foreløpig ikke implementert med grenseverdier i [Veileder for klassifisering av miljøtilstand i kyst- og ferskvann](#) og skal derfor ikke brukes til klassifisering av

vannforekomster. Dataene kan lastes inn i Vannmiljø fagsystem, men kan foreløpig ikke benyttes til klassifisering av vannforekomster.

Ålegras (angiospermer)

Resultater fra overvåking av ålegress iht. metodikk i [Veileder for klassifisering av miljøtilstand i kyst- og ferskvann](#) skal legges inn i Vannmiljø fagsystem.

Statsforvalteren vurderer om dataene er representative for vannforekomsten og om de ev. kan brukes til klassifisering av vannforekomsten.

Planteplankton (klorofyll a)

Planteplankton (klorofyll a) er et biologisk kvalitetselement iht. vannforskriften. Ulike metoder benyttes som indikatorer for å måle planteplanktonbiomasse i kystvann. Det skilles mellom vannprøver og fluorescens-målinger (sonde-målinger).

Resultater av klorofyll-a målinger fra både vannprøver og fluorescens skal legges inn i Vannmiljø fagsystem. Fluorescens-målinger gjort med sonde gir usikre estimater på planktonbiomasse ettersom målingene kan påvirkes av lysforhold, partikler og andre fluorescerende stoffer. Sonde-målinger er derfor ikke godkjent som metode for å måle klorofyll og kan derfor ikke brukes til klassifisering av vannforekomster.

Prøver for analyse av klorofyll-a som oppfyller kravene i [Veileder for klassifisering av miljøtilstand i vann](#) (metodikk og indeksberegninger) kan benyttes til klassifisering av vannforekomster.

Hydrografimålinger

Alle hydrografidata fra C-undersøkelser skal legges inn i Vannmiljø fagsystem. Oksygenmålinger som tas i hele vannsøylen på den dypeste prøvestasjonen iht. NS 9410:2016 inngår i datagrunnlaget. Selv om oksygen i bunnvann er en parameter i klassifiseringssystemet etter vannforskriften, kan ikke oksygenmålingene fra akvakulturanlegg brukes til klassifisering av vannforekomster i Vann-Nett ettersom de som regel ikke er representative for selve vannforekomsten. Oksygenmålinger som er tatt i akvakultursammenheng skal derfor unntas fra klassifisering.

Dialog med Fiskeridirektoratet

Det anbefales at statsforvalteren har dialog med Fiskeridirektoratet ved klassifisering av kystvannforekomster basert på data fra miljøundersøkelser ved akvakulturanlegg.